

دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی

گروه آموزشی جغرافیا

پایان‌نامه برای دریافت درجه‌ی کارشناسی ارشد
در رشته‌ی جغرافیا

عنوان:

بررسی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته
از دیدگاه ساکنان روستاهای بخش مرکزی شهرستان اردبیل

استاد راهنما:

دکتر بهرام ایمانی

استاد مشاور:

دکتر وکیل حیدری ساربان

پژوهشگر:

بهروز فتحی قونسولکندی

زمستان ۱۳۹۶

نام خانوادگی دانشجو: فتحی قونسولکندی	نام: بهروز
عنوان پایان نامه: بررسی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنان روستاهای بخش مرکزی شهرستان اردبیل	
استاد راهنما: دکتر بهرام ایمانی	استاد مشاور: دکتر وکیل حیدری ساربان
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته: جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی
گرایش: مدیریت توسعه پایدار	دانشگاه: محقق اردبیلی
دانشکده: ادبیات و علوم انسانی	تاریخ دفاع: ۱۳۹۶/۱۱/۰۷
	تعداد صفحات: ۱۷۵
<p>چکیده:</p> <p>بخشی از مدیریت روستایی به‌عنوان یکی از ارکان مهم توسعه در جوامع روستایی در ایران بر عهده دهیاری‌ها قرار دارد، دهیاری که به عنوان بازوی اجرایی دولت در روستا محسوب می‌گردد، اگرچه سازمان‌های نوپایی به شمار می‌روند، اما از آنجا که در رده سازمان‌های عمومی و خدماتی قرار می‌گیرند، نیازمند آگاهی از وضعیت عملکرد خود و رضایت روستائیان هستند، میزان رضایت روستائیان از دهیاری‌ها، نشان‌دهنده‌ی میزان موفقیت آن‌ها در امر خدمت‌رسانی هست و با توجه به این که مفهوم حکمروایی در دهه‌های اخیر در ادبیات مدیریت محلی با الهام از اصول حکمروایی شایسته وارد شده است، مبنای ارزیابی و سنجش قرار گرفته است. رهیافت حکمروایی خوب و شایسته روستایی، فرایند تأثیرگذاری همه ارکان اثرگذار روستایی بر مدیریت روستایی با تمام سازوکارهایی است که به‌سوی تعالی و پیشرفت روستا حرکت می‌کند که مهم‌ترین متغیرهای آن شامل (مشارکت، قانونمندی، پاسخ‌گویی، مسئولیت‌پذیری، عدالت محوری، توافق جمعی، شفافیت، کارآیی و اثربخشی) است. هدف از پژوهش حاضر، بررسی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنان روستاهای بخش مرکزی شهرستان اردبیل هست که به روش توصیفی-تحلیلی انجام شده است. جامعه آماری در این تحقیق ساکنان ۶۴ روستای دارای دهیاری، منطقه مورد مطالعه می‌باشد که از طریق فرمول کوکران، ۳۶۷ نفر انتخاب شد. نتایج حاصل با استفاده از آزمون t □ تک نمونه‌ای نشان داد میانگین پاسخ دهندگان در متغیر مشارکت (۲/۸۳)، متغیر قانونمندی (۲/۸۷)، متغیر پاسخگویی (۲/۲۶)، متغیر مسئولیت‌پذیری (۲/۴۳)، متغیر عدالت محوری (۲/۵۶)، متغیر توافق جمعی (۲/۴۷)، متغیر شفافیت (۲/۶۶) و متغیر کارآیی و اثربخشی (۲/۸۹) است و در بین متغیرها، متغیر قانونمندی با میانگین (۲/۸۷) بالاترین و متغیر پاسخگویی با میانگین (۲/۲۶) پایین‌ترین میانگین را دارا هستند. برای اتخاذ نتیجه نهایی بر اساس متغیرهای هشت‌گانه حکمروایی شایسته، ۸ متغیر حکمروایی شایسته با هم تجمیع شدند که میانگین ۲/۰۷ به دست آمد که از میانگین حد متوسط که برابر ۳ است، کمتر می‌باشد که می‌توان گفت ارزیابی کلی و نهایی کارکرد دهیاری‌ها بر اساس حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنان روستاهای بخش مرکزی اردبیل کمتر از حد متوسط ارزیابی می‌شود و در شرایط مطلوبی نیست.</p>	
کلیدواژه‌ها: دهیاری، مدیریت روستایی، حکمروایی، حکمروایی شایسته، حکمروایی روستایی	

فهرست مطالب

صفحه	عنوان مطالب
فصل اول: کلیات پژوهش	
۲	۱-۱- مقدمه.....
۴	۱-۲- بیان مسئله.....
۶	۱-۳- اهداف پژوهش.....
۶	۱-۳-۱- هدف کلی تحقیق : .....
۶	۱-۳-۲- اهداف اختصاصی جزئی: .....
۷	۱-۴- سوالات تحقیق.....
۷	۱-۴-۱- سؤال اصلی پژوهش.....
۷	۱-۴-۲- سوالات فرعی تحقیق.....
۷	۱-۵- فرضیات تحقیق.....
۷	۱-۵-۱- فرضیه اصلی.....
۷	۱-۵-۲- فرضیه‌های فرعی.....
۸	۱-۶- اهمیت و ضرورت تحقیق.....
۹	۱-۷- پیشینه پژوهش.....
۹	۱-۷-۱- کتاب:.....
۱۱	۱-۷-۲- مقالات:.....
۱۴	۱-۷-۳- رساله‌ها و پایان‌نامه :.....
۱۵	۱-۸- کاربردهای تحقیق.....
۱۵	۱-۹- محدودیت‌های تحقیق.....
۱۵	۱-۱۰- روش تحقیق.....
۱۶	۱-۱۱- تعاریف مفاهیم واژگان کلیدی.....
۱۶	۱-۱۱-۱- مدیریت.....
۱۶	۱-۱۱-۲- مدیریت روستایی.....
۱۶	۱-۱۱-۳- دهیاری.....
۱۶	۱-۱۱-۴- نهاد محلی و مردمی.....
	۱-۱۱-۵- حکمروایی.....
	۱-۱۱-۶- حکمروایی روستایی.....
فصل دوم: مبانی نظری پژوهش	
	۱-۲- مقدمه.....

- ۲-۲- جایگاه مدیریت روستایی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۳-۲- مدیریت روستایی در گذر زمان و پیدایش دهیاری‌ها..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۴-۲- اهداف تشکیل نهاد دهیاری..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۵-۲- اهمیت دهیاری‌ها در مدیریت روستایی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۱-۵-۲- توسعه کالبدی روستا..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۲-۵-۲- ارائه خدمات عمومی روستایی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۳-۵-۲- بازوی اجرایی در نظام مدیریت روستایی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۴-۵-۲- بستر ساز شهرهای آینده..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۵-۵-۲- تقویت روند توسعه کشاورزی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۶-۵-۲- تقویت و هدایت روند توسعه صنعتی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۶-۲- وظایف و اختیارات دهیاران..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۱-۶-۲- وظایف ستادی و اداری..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۲-۶-۲- وظایف اقتصادی-مالی دهیاری..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۳-۶-۲- وظایف خدماتی-اجتماعی و سیاسی دهیاری‌ها..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۴-۶-۲- وظایف کالبدی-عمرانی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۵-۶-۲- وظایف خدمات بهداشتی - زیست‌محیطی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۷-۲- حکمروایی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۸-۲- تفاوت حکمروایی و حکمرانی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۹-۲- ابعاد حکمروایی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۱-۹-۲- بعد فنی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۲-۹-۲- بعد سیاسی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۳-۹-۲- بعد نهادی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۴-۹-۲- بعد فرهنگی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۵-۹-۲- بعد محیطی..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۱۰-۲- حکمروایی شایسته..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۱۱-۲- چگونگی شکل‌گیری رهیافت حکمروایی شایسته..... **Error! Bookmark not defined.**
- ۱-۱۱-۲- رویکرد دولت بزرگ (از پایان جنگ جهانی دو تا سال‌های پایانی دهه ۱۹۷۰)..... **Error!**
- Bookmark not defined.**
- ۲-۱۱-۲- رویکرد دولت کوچک (از ابتدای دهه ۱۹۸۰ تا اواخر ۱۹۹۰)..... **Error! Bookmark not defined.**
- defined.**
- ۳-۱۱-۲- رویکرد حکمروایی خوب (از اواخر دهه ۱۹۹۰ به بعد)..... **Error! Bookmark not defined.**
- defined.**
- ۱۲-۲- حکمروایی روستایی..... **Error! Bookmark not defined.**

Error! Bookmark not defined.	۱۳-۲- اهداف حکمروایی روستایی
Error! Bookmark not defined.	۱۴-۲- اصول حکمروایی
Error! Bookmark not defined.	۱-۱۴-۲- قانون محوری
Error! Bookmark not defined.	۲-۱۴-۲- مسئولیت پذیری
Error! Bookmark not defined.	۳-۱۴-۲- پاسخ گویی
Error! Bookmark not defined.	۴-۱۴-۲- شفافیت
Error! Bookmark not defined.	۵-۱۴-۲- اجماع گرایی
Error! Bookmark not defined.	۶-۱۴-۲- مشارکت
Error! Bookmark not defined.	۷-۱۴-۲- عدالت و برابری
Error! Bookmark not defined.	۸-۱۴-۲- کارآیی و اثربخشی
Error! Bookmark not defined.	۱۵-۲- رویکردهای حکمروایی روستایی
Error! Bookmark not defined.	۱-۱۵-۲- حکمروایی سلسله‌مراتبی
Error! Bookmark not defined.	۲-۱۵-۲- حکمروایی شبکه‌ای
Error! Bookmark not defined.	۳-۱۵-۲- حکمروایی جوامع محلی
Error! Bookmark not defined.	۴-۱۵-۲- حکمروایی خوب روستایی و توسعه پایدار
Error! Bookmark not defined.	۱۶-۲- نظریه‌های راهبردی رهیافت حکمروایی شایسته
Error! Bookmark not defined.	۱-۱۶-۲- نظریه توانمندسازی
Error! Bookmark not defined.	۲-۱۶-۲- نظریه توسعه مشارکتی
Error! Bookmark not defined.	۳-۱۶-۲- نظریه توسعه ظرفیتی
Error! Bookmark not defined.	۴-۱۶-۲- نظریه توسعه نهادی
Error! Bookmark not defined.	۵-۱۶-۲- نظریه مدیریت محیطی (مدیریت سرزمینی/قلمروی)
Error! Bookmark not defined.	۱۷-۲- الگوی مناسب در حکمروایی روستایی
Error! Bookmark not defined.	۱۸-۲- سنجش و ارزیابی حکمروایی شایسته
Error! Bookmark not defined.	۱-۱۸-۲- رویکرد جامع ارزیابی حکمروایی شایسته
Error! Bookmark not defined.	۲-۱۸-۲- رویکرد مبتنی بر نظر شهروندان (دهوندان)
Error! Bookmark not defined.	۳-۱۸-۲- رویکرد مبتنی بر نظر نهادهای حکومتی و دولتی
Error! Bookmark not defined.	۱۹-۲- جمع‌بندی

فصل سوم: مواد و روش پژوهش

Error! Bookmark not defined.	۳-۱- مقدمه
Error! Bookmark not defined.	۳-۲- روش تحقیق
Error! Bookmark not defined.	۳-۳- ابزار و روش‌های گردآوری داده‌ها و اطلاعات
Error! Bookmark not defined.	۳-۴- متغیرهای تحقیق

Error! Bookmark not defined. .... ۵-۳ عملیاتی کردن متغیرهای تحقیق
 Error! Bookmark not defined. .... ۶-۳ روائی و پایائی پرسشنامه تحقیق
 Error! Bookmark not defined. .... ۱-۶-۳ اعتبار (روائی)
 Error! Bookmark not defined. .... ۲-۶-۳ پایائی
 Error! Bookmark not defined. .... ۷-۳ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
 Error! Bookmark not defined. .... ۸-۳ جامعه آماری
 Error! Bookmark not defined. .... ۱-۸-۳ روش نمونه‌گیری و تعیین حجم نمونه
 Error! Bookmark not defined. .... ۲-۸-۳ قلمرو موضوعی تحقیق
 Error! Bookmark not defined. .... ۳-۸-۳ قلمرو زمانی تحقیق
 Error! Bookmark not defined. .... ۴-۸-۳ قلمرو مکانی
 Error! Bookmark not defined. .... ۹-۳ معرفی منطقه مورد مطالعه
 Error! Bookmark not defined. .... ۱-۹-۳ موقعیت مکانی
 Error! Bookmark not defined. .... ۲-۹-۳ ویژگیهای اقلیمی شهرستان اردبیل
 Error! Bookmark not defined. .... ۱-۲-۹-۳ دما:
 Error! Bookmark not defined. .... ۲-۲-۹-۳ رطوبت نسبی:
 Error! Bookmark not defined. .... ۳-۲-۹-۳ یخبندان:
 Error! Bookmark not defined. .... ۴-۲-۹-۳ باد:
 Error! Bookmark not defined. .... ۳-۹-۳ ویژگی‌های روستاهای بخش مرکزی شهرستان اردبیل
 Error! Bookmark not defined. .... ۴-۹-۳ شکل روستاهای بخش مرکزی شهرستان اردبیل
 Error! Bookmark not defined. .... ۵-۹-۳ خصوصیات و قابلیت‌های خاک
 Error! Bookmark not defined. .... ۶-۹-۳ ویژگی‌های پوشش گیاهی
 Error! Bookmark not defined. .... ۷-۹-۳ توانمندی‌های اقتصادی
 Error! Bookmark not defined. .... ۱-۷-۹-۳ کشاورزی
 Error! Bookmark not defined. .... ۲-۸-۹-۳ دام‌پروری
 Error! Bookmark not defined. .... ۱۰-۳ ویژگیهای اجتماعی - اقتصادی منطقه مورد مطالعه
 Error! Bookmark not defined. .... ۱-۱۰-۳ وضعیت سواد
 Error! Bookmark not defined. .... ۲-۱۰-۳ مهاجرت
 Error! Bookmark not defined. .... ۳-۱۰-۳ پیشینه تاریخی
 Error! Bookmark not defined. .... ۱۱-۳ جمع‌بندی

فصل چهارم: نتایج و یافته‌های پژوهش

Error! Bookmark not defined. .... ۱-۴ مقدمه
 Error! Bookmark not defined. .... ۲-۴ یافته‌های توصیفی تحقیق

Error! Bookmark not defined. .... ۱-۲-۴ جنسیت
 Error! Bookmark not defined. .... ۲-۲-۴ توزیع سنی پاسخ‌دهندگان
 Error! Bookmark not defined. .... ۳-۲-۴ تحصیلات
 Error! Bookmark not defined. .... ۴-۲-۴ وضعیت تأهل
 Error! Bookmark not defined. .... ۵-۲-۴ نوع شغل
 Error! Bookmark not defined. .... ۶-۲-۴ مدت اقامت در روستا
 Error! Bookmark not defined. .... ۳-۴ تحلیل نظرات پاسخگویان در رابطه با کارکرد دهیاری‌ها
 Error! ..... ۱-۳-۴ یافته‌های توصیفی عملکرد دهیاری در متغیرهای [هشت‌گانه حکمروایی شایسته] .....
Bookmark not defined.
 Error! Bookmark not defined. .... ۱-۱-۳-۴ متغیر مشارکت
 Error! Bookmark not defined. .... ۲-۱-۳-۴ متغیر قانونمندی
 Error! Bookmark not defined. .... ۳-۱-۳-۴ متغیر پاسخگویی
 Error! Bookmark not defined. .... ۴-۱-۳-۴ متغیر مسئولیت‌پذیری
 Error! Bookmark not defined. .... ۵-۱-۳-۴ متغیر عدالت محوری
 Error! Bookmark not defined. .... ۶-۱-۳-۴ متغیر توافق جمعی
 Error! Bookmark not defined. .... ۷-۱-۳-۴ متغیر شفافیت
 Error! Bookmark not defined. .... ۸-۱-۳-۴ متغیر کارآیی و اثربخشی
 Error! Bookmark not defined. .... ۴-۴ تحلیل استنباطی داده‌ها
 Error! Bookmark not ..... ۱-۱-۴-۴ سنجش متغیر مشارکت بر اساس آزمون t تک نمونه‌ای .....
defined.
 Error! Bookmark not ..... ۲-۱-۴-۴ سنجش متغیر قانونمندی بر اساس آزمون t تک نمونه‌ای .....
defined.
 Error! Bookmark not ..... ۳-۱-۴-۴ سنجش متغیر پاسخگویی بر اساس آزمون t تک نمونه‌ای .....
defined.
 Error! Bookmark not .... ۴-۱-۴-۴ سنجش متغیر مسئولیت‌پذیری بر اساس آزمون t تک نمونه‌ای ....
defined.
 Error! Bookmark not ..... ۵-۱-۴-۴ سنجش متغیر عدالت محوری بر اساس آزمون t تک نمونه‌ای .....
defined.
 Error! Bookmark not ..... ۶-۱-۴-۴ سنجش متغیر توافق جمعی بر اساس آزمون t تک نمونه‌ای .....
defined.
 Error! Bookmark not ..... ۷-۱-۴-۴ سنجش متغیر شفافیت بر اساس آزمون t تک نمونه‌ای .....
defined.
 Error! Bookmark not ..... ۸-۱-۴-۴ سنجش متغیر کارآیی و اثربخشی بر اساس آزمون t تک نمونه‌ای .....
defined.

۴-۴-۹- سنجش کارکرد دهیاری‌ها به لحاظ متغیرهای هشت‌گانه حکمروایی با آزمون t تک نمونه‌ای
Error! Bookmark not defined.
 ۴-۴-۱۰- اولویت بندی رتبه متغیرهای هشت‌گانه حکمروایی در کارکرد دهیاری‌ها .....
Bookmark not defined.
 ۴-۵- جمع بندی .....
Error! Bookmark not defined.

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

۵-۱- مقدمه .....
Error! Bookmark not defined.
 ۵-۲- جمع بندی مباحث نظری: .....
Error! Bookmark not defined.
 ۵-۲- آزمون فرضیه‌ها .....
Error! Bookmark not defined.
 ۵-۳- پیشنهادات .....
Error! Bookmark not defined.
 منابع .....
Error! Bookmark not defined.

فهرست جدول‌ها

شماره و عنوان جدول	صفحه
جدول ۱-۲: تعاریف و مفاهیم حکمروایی از دیدگاه نهادهای جهانی و منطقه‌ای ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۲-۲: مقایسه ویژگی‌های اصلی حکومت و حکمروایی ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۳-۱-: متغیرها و گویه‌های مورد استفاده در پژوهش ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۳-۲: خروجی پایانی پرسشنامه به تفکیک متغیرهای تحقیق ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۳-۳: نقاط روستایی دارای دهیاری بخش مرکزی شهرستان اردبیل بر اساس تعداد خانوار ۱۳۹۵ ..	Error!
Bookmark not defined.	
جدول ۳-۴: طبقه‌بندی نقاط روستایی منطقه مورد مطالعه بر اساس تعداد خانوار ..	Error! Bookmark not defined.
defined.	
جدول ۳-۵: روستاهای نمونه مورد انتخاب ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۳-۷: پراکنش پرسشنامه‌های خانوار در روستاهای نمونه ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۳-۸: تقسیمات سیاسی شهرستان اردبیل ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۳-۹: تقسیمات سیاسی بخش مرکزی اردبیل ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۳-۱۰: اطلاعات جمعیتی شهرستان و بخش مرکزی اردبیل ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۳-۱۱: وضعیت سواد شهرستان اردبیل و نقاط روستایی آن ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۴-۱: توزیع پاسخگویان بر حسب جنسیت ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۴-۲: توزیع وضعیت سنی پاسخگویان ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۴-۳: توزیع پاسخ‌دهندگان بر اساس تحصیلات ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۴-۴: توزیع پاسخ‌دهندگان بر اساس تاهل ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۴-۵: توزیع پاسخ‌دهندگان بر اساس نوع شغل ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۴-۶: توزیع مدت اقامت پاسخگویان در روستا ..	Error! Bookmark not defined.
جدول ۴-۹: توزیع فراوانی نظرات پاسخگویان نسبت به کارکرد دهیاری‌ها بر اساس متغیر پاسخگویی به تفکیک هر گویه ..	Error!
Bookmark not defined.	

جدول ۴-۱۰: توزیع فراوانی نظرات پاسخگویان نسبت به کارکرد دهیاری‌ها بر اساس متغیر مسئولیت‌پذیری ..... **Error!**
Bookmark not defined.

به تفکیک هر گویه ..... **Error! Bookmark not defined.**

جدول ۴-۱۱: توزیع فراوانی نظرات پاسخگویان نسبت به کارکرد دهیاری‌ها بر اساس متغیر عدالت محوری ..... **Error!**
Bookmark not defined.

به تفکیک هر گویه ..... **Error! Bookmark not defined.**

جدول ۴-۱۲: توزیع فراوانی نظرات پاسخگویان نسبت به کارکرد دهیاری‌ها بر اساس متغیر توافق جمعی ..... **Error!**
Bookmark not defined.

به تفکیک هر گویه ..... **Error! Bookmark not defined.**

جدول ۴-۱۳: توزیع فراوانی نظرات پاسخگویان نسبت به کارکرد دهیاری‌ها بر اساس متغیر شفافیت ..... **Error!**
Bookmark not defined.

به تفکیک هر گویه ..... **Error! Bookmark not defined.**

جدول ۴-۱۴: توزیع فراوانی نظرات پاسخگویان نسبت به کارکرد دهیاری‌ها بر اساس متغیر کار آیی و اثربخشی ..... **Error!**
Bookmark not defined.

به تفکیک هر گویه ..... **Error! Bookmark not defined.**

جدول (۴-۱۵): نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای گویه‌های متغیر مشارکت. **Error! Bookmark not defined.**

جدول (۴-۱۶): نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای متغیر مشارکت. **Error! Bookmark not defined.**

جدول (۴-۱۷): نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای گویه‌های متغیر قانونمندی ..... **Error! Bookmark not**

defined.

جدول (۴-۱۸): نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای متغیر قانونمندی ..... **Error! Bookmark not defined.**

جدول (۴-۱۹): نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای گویه‌های متغیر پاسخگویی ..... **Error! Bookmark not**

defined.

جدول (۴-۲۰): نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای متغیر پاسخگویی ..... **Error! Bookmark not defined.**

جدول ۴-۲۱: نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای گویه‌های متغیر مسئولیت‌پذیری ..... **Error! Bookmark not**

defined.

جدول (۴-۲۲): نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای متغیر مسئولیت‌پذیری ..... **Error! Bookmark not defined.**

جدول (۴-۲۳): نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای گویه‌های متغیر عدالت محوری ..... **Error! Bookmark not**

defined.

جدول (۴-۲۵): نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای گویه‌های متغیر توافق جمعی ..... **Error! Bookmark not**

defined.

جدول (۴-۲۶) : نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای متغیر توافق جمعی..... **Error! Bookmark not defined.**

جدول (۴-۲۷) : نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای گویه های متغیر شفافیت **Error! Bookmark not defined.**

جدول (۴-۲۸) : نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای متغیر شفافیت..... **Error! Bookmark not defined.**

جدول (۴-۲۹) : نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای گویه های متغیر کار آیی و اثربخشی. **Error! Bookmark not defined.**

جدول (۴-۳۰) : نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای متغیر کار آیی و اثربخشی. **Error! Bookmark not defined.**

جدول (۴-۳۱) : نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی نهائی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل برای متغیر های هشتگانه حکمروایی **Error! Bookmark not defined.**

جدول (۴-۳۲) : نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل..... **Error! Bookmark not defined.**

جدول (۴-۳۳) : نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنین روستاهای بخش مرکزی اردبیل با تعیین اولویت و رتبه متغیرها..... **Error! Bookmark not defined.**

فهرست شکل ها

شماره و عنوان جدول	صفحه
شکل ۱-۲: مدیریت روستایی پس از تأسیس دهیاری ها.....	Error! Bookmark not defined.
شکل ۲-۲: شراکت سه حوزه در حکمروایی.....	Error! Bookmark not defined.
شکل ۳-۲: اصول و متغیرهای حکمروایی خوب.....	Error! Bookmark not defined.
شکل ۱-۳: مراحل انجام پژوهش و کار میدانی.....	Error! Bookmark not defined.
شکل ۲-۳: مدل مفهومی تحقیق.....	Error! Bookmark not defined.
شکل ۳-۳: نقاط روستایی مورد مطالعه.....	Error! Bookmark not defined.
شکل ۴-۳: موقعیت شهرستان اردبیل در استان و بخش مرکزی در شهرستان اردبیل.....	Error! Bookmark not defined.
شکل ۱-۴: توزیع پاسخگویان بر حسب جنسیت.....	Error! Bookmark not defined.
شکل ۲-۴: توزیع پاسخ دهندگان بر اساس سن.....	Error! Bookmark not defined.
شکل ۳-۴: توزیع پاسخ دهندگان بر اساس تحصیلات.....	Error! Bookmark not defined.
شکل ۴-۴: توزیع پاسخ دهندگان بر اساس تأهل.....	Error! Bookmark not defined.
شکل ۵-۴: توزیع پاسخ دهندگان بر اساس نوع شغل.....	Error! Bookmark not defined.
شکل ۶-۴: توزیع پاسخ دهندگان بر اساس مدت اقامت در روستا.....	Error! Bookmark not defined.

فهرست علائم اختصاری

علائم اختصاری	مفهوم یا توضیح
UNDP	برنامه توسعه سازمان ملل متحد
GECD	سازمان توسعه و همکاری اقتصادی
OGG	کمیسیون حکمروایی
EU	اتحادیه اروپا
WB	بانک جهانی
ADB	بانک توسعه آسیایی

فصل اول:

کلیات پژوهش

۱-۱- مقدمه

مدیریت فرآیند به‌کارگیری مؤثر و کارآمد منابع مادی و انسانی در برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، بسیج منابع و امکانات، هدایت و کنترل است که برای دستیابی به اهداف سازمانی و بر اساس نظام ارزش مورد قبول قرار می‌گیرد (رضاییان، ۱۳۷۹: ۶).

در فرایند برنامه‌ریزی و توسعه روستایی، مدیریت جایگاه و نقش بسیار مهمی دارد. بدون مدیریت روستایی مشروع و کارآمد و بدون نهادهای مردمی و مشارکتی، اهداف توسعه روستایی تحقق نخواهد یافت (رضوانی، ۱۳۹۱: ۲۱۸).

یکی از محورهای اساسی در تحلیل مسائل روستایی توجه به ساختار مدیریت در این جوامع است. روستا کوچک‌ترین واحد تشکیلات اجتماعی در ایران محسوب می‌شود و بدیهی است که این واحد اجتماعی به لحاظ وجود مناسبات اجتماعی، اقتصادی و پایبند بودن افراد به قوانین عرفی و مدنی نمی‌تواند از تشکیلات سازمان مدیریتی بی‌نیاز باشد. روستاها به‌منزله مکان‌هایی خاص با شیوه زندگی و فعالیت‌های متفاوت نسبت به شهرها نیازمند الگوی مدیریتی مجزا و منطبق با شرایط اقتصادی، اجتماعی و بوم‌شناختی حاکم بر روستا هستند.

مدیریت توسعه روستایی فرایند چندجانبه‌ای است که شامل سه رکن مردم، دولت و نهادهای عمومی است. در این فرایند با مشارکت مردم و از طریق تشکیلات و سازمان‌های روستایی، برنامه‌ها و طرح‌های توسعه تدوین و اجرا گردیده و تحت نظارت و ارزشیابی قرار می‌گیرد (رضوانی، ۱۳۸۳: ۲۱۱).

با توجه به تغییر و تحولات مدیریت روستایی در سال‌های قبل و بعد از انقلاب در اغلب مواقع شاهد ضعف و خلأ مدیریت روستایی بوده‌ایم، هرچند تشکیل شوراهای اسلامی روستا پس از انقلاب اسلامی گامی مثبتی به سوی جلب مشارکت بیشتر روستاییان در مدیریت توسعه روستایی بود، اما به لحاظ قانونی، شوراهای اسلامی روستا، نهادی تصمیم‌گیرنده و غیر اجرایی بودند و ضرورت داشت تا در کنار آن مدیریت اجرایی که بتواند امور روستا را اداره نماید، تأسیس گردد، لذا ایجاد بازویی اجرایی که مجری

تصمیمات اعضای شورای اسلامی روستا و سیاست‌های کلان کشور باشد، امروز غیرقابل اجتناب بود. از طرف دیگر بسیاری از سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی فعال در سطح روستا، بدون هماهنگی با یکدیگر اقدام به فعالیت می‌کردند که پیامدها و اثرات آن بر پیکره فیزیکی روستا و ابعاد اقتصادی و اجتماعی آن به لحاظ اتلاف نیروی انسانی و هزینه‌های غیرضروری قابل مشاهده بود. از این رو قانون «تأسیس دهیاری‌های خودکفا در روستاهای کشور» در سال ۱۳۷۷ به تصویب مجلس پنجم شورای اسلامی رسید (بدری و موسوی، ۱۳۸۸: ۷۸).

تأسیس این نهاد عمومی غیردولتی نشانه‌ای از حرکت به سوی اجرای نظام نوین مدیریت در روستاها است که می‌تواند تحول شگرفی در فرآیند مدیریت و توسعه روستایی ایجاد نماید (بدری و پور طاهری، ۱۳۹۱: ۱۹۰).

مفهوم حکمروایی محلی کمتر از یک دهه است که با الهام از اصول حکمروایی خوب وارد ادبیات مدیریت محلی شده است، اما کارکرد ارزشمند آن در بهره‌برداری از حداقل منابع موجود با رویکرد اثربخشی، شفافیت و پاسخگویی حکومت‌های محلی، برابری در ارائه خدمات و جلب مشارکت همه کنشگران عرصه مدیریتی محلی سبب شده است تا به سرعت مبنای ارزیابی حکومت‌های محلی مورد توجه قرار گیرد (دربان آستانه و رضوانی، ۱۳۹۳: ۱۵۱).

نظام مدیریت کارآمد روستایی در عرصه روستا باید از طریق عقلانیت مبتنی بر مسئولیت، پاسخ‌گویی، وظیفه‌شناسی، حد شناسی، آینده‌نگری، قائل به مرحله‌بندی و تقدم و تأخر، پرکار بودن، اجتناب از تفاسیر فردی محقق می‌شود. مطالعات نشان می‌دهد که تقویت باهم کار کردن، قبول داشتن همدیگر، احترام گذاشتن به همدیگر، پذیرفتن تفاوت‌های همدیگر، ایفا کردن وظایف و سهم کاری توسط افراد و اجتماعات روستایی می‌تواند به توسعه درون‌زایی مناطق روستایی توسط خود شهروندان روستایی مساعدت کند (حیدری و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۹۳).

امروزه نهاد دهیاری به‌عنوان نهادی جدید مدیریت روستا را برعهده گرفته است که یکی از ویژگی‌های دهیاری مشارکت فعال آن‌ها با اهالی در امور مختلف است و پیشرفت و توسعه هر دهیاری و البته میزان موفقیت آن‌ها در جلب مشارکت مردمی نهفته است (خسروی و همکاران، ۱۳۹۰: ۲۷).

رهبری خوب، تعیین روشن و دقیق نقش‌ها و مسئولیت‌ها، همکاری نزدیک، کارگروهی قوی با ذینفع‌ها، پیروی از یک محدوده زمانی مشخص و بودجه معین از اصولی است که مدیریت موفق بر آن استوار است (رکن‌الدین افتخاری و بدری، ۱۳۹۱: ۲۲۵).

از طرفی دهیاری‌ها و بررسی عملکرد آن‌ها در توسعه روستایی یکی از موضوعات مهم در حوزه مدیریت روستایی است که از زمان تشکیل دهیاری‌ها تاکنون قریب دو دهه گذشته است، پس از گذشت حدود دو دهه از فعالیت دهیاری‌ها، ارزیابی و تحلیل عملکرد آن‌ها در دستیابی به اهداف توسعه روستایی، مسئله‌ای مهم و قابل‌بررسی است.

روستاهای بخش مرکزی شهرستان اردبیل که مشتمل بر ۸۶ روستا می باشد، در سرشماری سال ۱۳۹۵، دارای ۴۸۸۳۶ نفر جمعیت و ۱۴۲۳۵ خانوار بوده است که از این تعداد ۶۴ روستا شامل نهاد دهیاری می باشد و در مجموع ۴۶ دهیار، دهیاران این ۶۴ روستا هستند که ۴۶ روستا به صورت مجزا دارای دهیاری است و ۱۸ روستا زیر نظر دهیاری روستاهای هم‌جوار اداره می‌شود، این بخش نیز به مانند سایر نقاط دارای دهیاری، نیازمند ارزیابی از عملکرد دهیاران خود می باشد تا بتوان با آگاهی از نقاط ضعف و قوت، برای توسعه روستا برنامه ریزی کرد.

۱-۲- بیان مسئله

امروزه دهیار مدیر و نماینده مردم روستا است که از طریق همکاری با شوراها و مردم و همچنین ادارات و سازمان‌ها، این جایگاه را باید به بهترین نحو انجام دهد. دهیاران عملکردهای مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی عمرانی در سطح روستا دارند که حوزه استحفاظی و فعالیت آن‌ها در این مواد گنجانده و ارزیابی می‌شود، به عبارت دیگر برای ارزیابی عملکرد دهیاران، سنجش این موارد بازگوکننده تأثیرگذاری آن‌ها خواهد بود (فیروزآبادی، ۱۳۸۸: ۳۴).

یکی از مباحث مهم و در عین حال جدید که از دهه ۱۹۸۰ به بعد در ادبیات توسعه مطرح شده، موضوع حکمروایی خوب بوده است. این موضوع بخصوص در کشورهای در حال توسعه و در راستای نهادینه‌سازی جامعه مدنی، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار شده است. حکمروایی خوب رویکرد جدید و نوظهوری است که در پی اجرای نظریه‌ها و سیاست‌های یک‌سویه و ناکارآمد اقتصادی و نتایج زیان‌بار آن به ویژه در کشورهای در حال توسعه، در دهه‌های پایانی قرن بیستم مطرح شد و اکنون جایگاهی محوری در مباحث توسعه یافته است (عظیمی آملی و افتخاری، ۱۳۹۳: ۱).

دولت‌ها به‌جای آن‌که به‌تنهایی مسئولیت کامل اداره جامعه را در تمام سطوح بر عهده بگیرند، باید در کنار مردم، بخش خصوصی و نهادهای مردمی، به‌عنوان یکی از نهادها یا عوامل مسئول اداره جامعه محسوب شوند. با این تعبیر حکومت نقش تسهیل‌کننده و زمینه‌ساز توسعه جامعه را در سطوح ملی، منطقه‌ای و محلی ایفا می‌کند و با ورود جامعه مدنی به عرصه تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری، جریان مدیریت در تمام سطوح (ملی، منطقه‌ای و محلی) از حالت آمرانه و اقتدارگرایانه، به فرآیندی مردم‌سالار و مشارکتی تبدیل می‌شود، به همین جهت امروزه در بحث‌های مربوط به توسعه پایدار روستایی از این رهیافت به‌عنوان یکی از نسخه‌های شفاف‌بخش و الگویی مناسب برای جلب مشارکت و همیاری تمام نیروهای مؤثر در حیات جامعه روستایی و تمام سطوح جغرافیایی و جایگزینی هم‌گرایی به‌جای تفرق و اگرایی یاد می‌شود که زمینه‌ساز توسعه پایدار و سازمان فضایی- کالبدی کارآمد در نواحی روستایی می‌شود (همان، ۱۳۹۳: ۵).

با توجه به نقش مدیریتی روستا در توسعه، و همچنین فعالیت نزدیک به دو دهه دهیاری‌ها، ارزیابی کارکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه مردم و شناخت موانع و مشکلات آن‌ها برای افزایش توانمندی‌ها و رفع کاستی‌ها امری بسیار حیاتی است که می‌تواند در رشد و بالندگی دهیاری‌ها و به تبع آن توسعه روستاها نقش مهمی ایفا نماید و بستر لازم برای افزایش کارایی مدیریت روستایی ایجاد شود.

با توجه به مکان زندگی نگارنده در روستا و ارتباط تناتنگ با روستائیان به سبب موقعیت شغلی «مدیریت و دبیری» و خدمت در روستاهای مختلف، لمس مشکلات روستائیان از نزدیک و مراجعات مکرر نگارنده در طول دوره کارشناسی ارشد برای تکمیل پروژه‌های دانشجویی، متوجه یک خلأ ارتباطی بین مردم روستا و دهیاران شده، نگارنده را برآن داشت که این خلأ ارتباطی را در بین روستاهای مرکزی اردبیل بررسی نماید.

ازجمله مشکلات مدیریت روستایی و مخصوصاً دهیاری‌ها در بخش مرکزی اردبیل، فاصله ایجاد شده بین مردم و دهیاران است. مردم نقش چندانی در تصمیم‌گیری ندارند و اساساً فقط در وقت ضرورت و کمک‌های مالی به صحنه آورده می‌شوند. عدم برنامه‌ریزی شفاف از مشکلاتی است که دیده می‌شود و نباید آن را از نظر انداخت، مردم انتظار ارائه شفاف برنامه‌ها را دارند تا در جریان عملکرد دهیار باشند.

ارائه گزارش عملکرد توسط دهیار در این بخش کمتر ملاحظه می شود و یا در صورت ارائه به صورت کلی می باشد که با واقعیت تطابق ندارد.

زباله های انباشته شده در سطح روستا، کمبود امکانات بهداشتی و رفاهی، وضعیت نامناسب کوچه ها، معابر و راه ارتباطی روستا از جمله مشکلات روستاست که عملکرد نامطلوب دهیاری را بیشتر در معرض دید منعکس می نماید.

با توجه به نقش رویکرد حکمروایی در مدیریت و نقش کلیدی مردم در اداره امورات مربوط به خود و محیط زندگی شان، ارزیابی عملکرد دهیاران بر اساس حکمروایی شایسته می تواند برای دهیاران و مردم اهمیت زیادی داشته باشد، زیرا که مبین فرصت ها و امکانات موجود به منظور استفاده بهینه خواهد بود، در غیر این صورت همان فرصت ها به عوامل تهدیدکننده تبدیل خواهد شد و همچنین مردم نیز با آگاهی از جایگاه خطیر خود می تواند یاری گر دهیاران برای توسعه هر چه بهتر روستا باشند.

۱-۳- اهداف پژوهش

۱-۳-۱- هدف کلی تحقیق :

۱- ارزیابی کارکرد دهیاری ها بر اساس متغیرهای حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنان روستاهای بخش مرکزی اردبیل.

۱-۳-۲- اهداف اختصاصی جزئی:

با توجه به موضوع تحقیق و ابعاد مسئله جهت دستیابی به هدف کلی اهداف جزئی ذیل مدنظر است:

- ۱- ارزیابی وضعیت کارکرد دهیاری ها بر اساس متغیر مشارکت در منطقه مورد مطالعه؛
- ۲- ارزیابی وضعیت کارکرد دهیاری ها بر اساس متغیر قانونمندی در منطقه مورد مطالعه؛
- ۳- ارزیابی وضعیت کارکرد دهیاری ها بر اساس متغیر پاسخگویی در منطقه مورد مطالعه؛
- ۴- ارزیابی وضعیت کارکرد دهیاری ها بر اساس متغیر مسئولیت پذیری در منطقه مورد مطالعه؛
- ۵- ارزیابی وضعیت کارکرد دهیاری ها بر اساس متغیر عدالت محوری در منطقه مورد مطالعه؛
- ۶- ارزیابی وضعیت کارکرد دهیاری ها بر اساس متغیر توافق جمعی در منطقه مورد مطالعه؛
- ۷- ارزیابی وضعیت کارکرد دهیاری ها بر اساس متغیر شفافیت در منطقه مورد مطالعه؛
- ۸- ارزیابی وضعیت کارکرد دهیاری ها بر اساس متغیر کار آبی و اثربخشی در منطقه مورد مطالعه.

۴-۱- سوالات تحقیق

۴-۱-۱- سؤال اصلی پژوهش

ساکنان روستاهای بخش مرکزی شهرستان اردبیل وضعیت کارکرد دهیاری‌ها را بر اساس متغیرهای حکمروایی شایسته چگونه ارزیابی می‌کنند؟

۴-۱-۲- سوالات فرعی تحقیق

- ۱- وضعیت کارکرد دهیاری‌ها از نظر متغیر مشارکت در منطقه مورد مطالعه چگونه است؟
- ۲- وضعیت کارکرد دهیاری‌ها از نظر متغیر قانونمندی در منطقه مورد مطالعه چگونه است؟
- ۳- وضعیت کارکرد دهیاری‌ها از نظر متغیر پاسخگویی در منطقه مورد مطالعه چگونه است؟
- ۴- وضعیت کارکرد دهیاری‌ها از نظر متغیر مسئولیت‌پذیری در منطقه مورد مطالعه چگونه است؟
- ۵- وضعیت کارکرد دهیاری‌ها از نظر متغیر عدالت محوری در منطقه مورد مطالعه چگونه است؟
- ۶- وضعیت کارکرد دهیاری‌ها از نظر متغیر توافق جمعی در منطقه مورد مطالعه چگونه است؟
- ۷- وضعیت کارکرد دهیاری‌ها از نظر متغیر شفافیت در منطقه مورد مطالعه چگونه است؟
- ۸- وضعیت کارکرد دهیاری‌ها از نظر متغیر کارایی و اثربخشی در منطقه مورد مطالعه چگونه است؟

۵-۱- فرضیات تحقیق

۵-۱-۱- فرضیه اصلی

به نظر می‌رسد ساکنان روستاهای بخش مرکزی شهرستان اردبیل کارکرد دهیاران را بر اساس متغیرهای حکمروایی شایسته در سطح مطلوبی ارزیابی نمی‌کنند.

۵-۱-۲- فرضیه‌های فرعی

- ۱- به نظر می‌رسد وضعیت کارکرد دهیاری‌های بر اساس حکمروایی شایسته در منطقه مورد مطالعه، از نظر متغیر مشارکت در شرایط مطلوبی قرار ندارد؛
- ۲- به نظر می‌رسد وضعیت کارکرد دهیاری‌های بر اساس حکمروایی شایسته در منطقه مورد مطالعه، از نظر متغیر قانونمندی در شرایط مطلوبی قرار ندارد؛
- ۳- به نظر می‌رسد وضعیت کارکرد دهیاری‌های بر اساس حکمروایی شایسته در منطقه مورد مطالعه، از نظر متغیر پاسخگویی در شرایط مطلوبی قرار ندارد؛

- ۴- به نظر می‌رسد وضعیت کارکرد دهیاری‌های بر اساس حکمروایی شایسته در منطقه مورد مطالعه، از نظر متغیر مسئولیت‌پذیری در شرایط مطلوبی قرار ندارد؛
- ۵- به نظر می‌رسد وضعیت کارکرد دهیاری‌های بر اساس حکمروایی شایسته در منطقه مورد مطالعه، از نظر متغیر عدالت محوری در شرایط مطلوبی قرار ندارد؛
- ۶- به نظر می‌رسد وضعیت کارکرد دهیاری‌های بر اساس حکمروایی شایسته در منطقه مورد مطالعه، از نظر متغیر توافق جمعی در شرایط مطلوبی قرار ندارد؛
- ۷- به نظر می‌رسد وضعیت کارکرد دهیاری‌های بر اساس حکمروایی شایسته در منطقه مورد مطالعه، از نظر متغیر شفافیت در شرایط مطلوبی قرار ندارد؛
- ۸- به نظر می‌رسد وضعیت کارکرد دهیاری‌های بر اساس حکمروایی شایسته در منطقه مورد مطالعه، از نظر متغیر کارایی و اثربخشی در شرایط مطلوبی قرار ندارد.

۱-۶- اهمیت و ضرورت تحقیق

دهیاری‌ها و بررسی عملکرد آن‌ها در توسعه روستایی یکی از موضوعات مهم در حوزه مدیریت روستایی است. از زمان شکل‌گیری دهیاری‌ها تاکنون بیش از یک دهه گذشته است، حال پس از گذشت یک دهه از فعالیت دهیاری‌ها، ارزیابی و تحلیل عملکرد آن‌ها در دستیابی به اهداف توسعه روستایی مسئله‌ای مهم و قابل‌بررسی است (شیخی و همکاران، ۱۳۹۲).

با توجه به موانع و مشکلات متعدد در فرا روی مدیریت روستایی کشور ضرورت ایجاد می‌کند که به وضعیت مدیریت امور عمومی روستاها توجه ویژه‌ای شود و این مهم امکان‌پذیر نخواهد بود مگر این‌که نهاد محلی خاصی متولی آن گردد تا با مشارکت روستاییان و بسیج امکانات محلی از یک‌سو حمایت و پشتیبانی دولت از سوی دیگر بتواند اداره امور عمومی روستا را عهده‌دار شود (بدری، ۱۳۸۸: ۸۳).

در سال‌های اخیر موضوع حکمروایی در کانون توجه محققان و سیاست‌گذاران توسعه قرار گرفته است. با توجه به اهمیت چشمگیر مشارکت مردمی در فرایند توسعه روستایی و نقش مهمی که حکمروایی شایسته در اداره امور روستا دارد، بررسی عملکرد دهیاری‌ها از دیدگاه حکمروایی خوب می‌تواند راه‌گشای تنگناهای مشکلات دهیاری‌ها و افزایش توانمندی‌های و رفع کاستی‌های این نهاد نوپا گردد و زمینه شناخت نقاط قوت و ضعف مدیریت روستایی فراهم شود تا بستر لازم برای افزایش کارایی مدیریت روستایی ایجاد شود.

به‌زعم بررسی‌های گسترده انجام‌شده در زمینه مسائل روستایی در ایران، نقش و کارکرد دهیاری‌ها در روستاها کمتر مورد توجه قرار گرفته است. نظر به اهمیت موضوع، عملکرد دهیاری‌ها را از یک منظر جدید به نام حکمروایی بررسی شد تا نقش متغیرهایی همچون مشارکت، شفافیت، پاسخ‌گویی، مسئولیت‌پذیری در کارکرد دهیاری‌ها تحلیل شود.

در این تحقیق به سبب اهمیت دهیاری‌ها در مدیریت روستا و نقش مهمی که حکمروایی شایسته در اداره امور روستاها دارد، به بررسی کارکرد دهیاری‌های روستاهای بخش مرکزی اردبیل از دیدگاه ساکنان این روستاها پرداخته می‌شود که هدف از این تحقیق ارزیابی عملکرد دهیاری‌ها بر اساس متغیرهای حکمروایی شایسته می‌باشد.

۱-۷- پیشینه پژوهش

۱-۷-۱ کتاب:

۱- عظیمی آملی و افتخاری (۱۳۹۳) در اثری تحت عنوان « حکمروایی روستایی » عنوان نمودند رویکرد حکمروایی روستایی فرایند تأثیرگذاری همه ارکان اثرگذار روستایی بر مدیریت روستاست. در این رهیافت، تمامی کنشگران جامعه روستایی به همیاری و هم‌افزایی خواهند پرداخت تا توسعه پایدار روستایی نهادینه شود. مهم‌ترین متغیرهایی که بانک جهانی و سازمان‌های بین‌المللی برای سنجش وضعیت حکمروایی خوب معرفی کرده‌اند عبارت‌اند از قانون محوری، مسئولیت‌پذیری، پاسخگویی، شفافیت، اجماع‌گرایی، مشارکت مردمی، عدالت و برابری، کار آیی و اثربخشی و مشروعیت با عنایت به این متغیرها به نظر می‌رسد باید رهیافت انسان‌گرا را جایگزین رویکرد مکانیکی کرد. رویکرد انسان‌گرا به توسعه کیفی انسانی می‌اندیشد و بیش از هر چیز بر خودآگاه کردن آنان نسبت به هویت و توانمندی‌شان تأکید می‌ورزد. مطالعات تجربی این کتاب با استفاده از روش تحقیق توصیفی- تحلیلی و باهدف کاربردی و با ارائه مدل بومی‌شده و پژوهشی با استناد به مطالعات پیمایشی در ۵۰ روستای استان مازندران و همچنین با استفاده از آزمون‌های آماری مختلف الگوی مناسبی برای پژوهش‌گران و محققان مخصوصاً دانشجویان تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکترا) خواهد بود.

۲- شریف زادگان و همکاران (۱۳۹۴) در یک بررسی با عنوان «حکمروایی خوب» حکمروایی را نوعی پارادایم نو در برابر حکومت، نوعی چانه‌زنی چند سطح و چند نقشی معرفی می‌نمایند که از الگوهای اداره و مدیریت سنتی کاملاً متفاوت است. در پارادایم جدید روابط بین حکومت و مردم، نقش مدیران و

کارکنان سازمان‌های عمومی و ماهیت عملکردی آن‌ها دچار دگرگونی بنیادینی می‌شوند که با درک و شناخت این تغییرات و اعمال آن‌هاست که حکمروایی خوب دست‌یافتنی می‌شود.

۳- مطیعی لنگرودی (۱۳۹۰) در یک بررسی تحت عنوان «برنامه‌ریزی روستایی با تأکید بر ایران» با توجه به نقش کارساز و مهم مردم در برنامه ریزی ابراز می‌دارد که دستیابی به توسعه بدون اتخاذ روش‌هایی که در آن مشارکت مردمی به‌عنوان زیربنا نگرسته شود، میسر نیست.

۴- خسروی و همکاران (۱۳۹۰) در کتاب «مهارت‌های تسهیل‌گری در مدیریت روستایی» دهیار را به‌عنوان مدیر و فرد تسهیل‌گر در رفع موانع اجرایی می‌دانند و بیان می‌دارند که دهیاران می‌توانند نقش تسهیل‌گران محلی را ایفا کنند و زمینه مشارکت مردم را فراهم سازند.

۵- رضوانی (۱۳۹۱) در کتاب «مبانی برنامه‌ریزی روستایی» به بررسی و جایگاه دهیاران و نقش مدیریتی آن‌ها می‌پردازد، تأسیس دهیاری‌ها و انتخاب دهیار را در رفع خلأ مدیریتی نقاط روستایی مؤثر دانسته و دهیار را در انجام وظایف خود نیازمند انگیزه فراوان، داشتن مهارت‌های مختلف و جلب مشارکت‌های مردم می‌داند.

۶- بدری و موسوی (۱۳۸۸) در کتاب «مدیریت نوین روستایی در جستجوی راه‌کارهای مناسب برای توسعه دهیاری‌ها» بیان می‌دارند که تجربیات گذشته مدیریت روستایی و حضور مستقیم دولت در امور اجرایی روستاها نشانگر آن است که به دلیل پراکنش گسترده جغرافیایی و نحوه استقرار مکانی در مناطق مختلف کشور، مدیریت و حل‌وفصل مسائل روستاها به‌صورت متمرکز و توسط نهادهای دولتی به‌هیچ‌وجه دارای توجیه عقلی و اقتصادی نیست؛ از این‌رو ارائه خدمات دولتی به لحاظ پراکندگی جمعیت روستایی، مستلزم واگذاری فعالیت‌های خدمات‌رسانی به یک سازمان و نهاد محلی هست که سنگ بنای توسعه پایدار روستایی مشارکت مردم هست.

۷- شهبازی (۱۳۸۹) در مطالعه‌ای با عنوان «آسیب‌شناسی توسعه روستایی» با روشی توصیفی-تبیینی به بررسی آسیب‌شناسی و چالش‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و کالبدی در توسعه عرصه‌های روستایی به ارائه نمونه‌هایی از ایران پرداخته است. به‌زعم ایشان نقش و جایگاه مشارکتی نخبگان محلی در انجام امور از بین رفته است و ساختار دهیاری نتوانسته است خلأ ناشی از آن را پر کند.

۸- حیدری ساربان و همکاران (۱۳۹۴) در مطالعه‌ای با عنوان «توسعه روستایی با تأکید بر الزامات مدیریتی» بیان می‌دارند که مدیریت جدید روستایی باید درک توسعه محلی، بروز ابتکارها، جمع‌گرایی و

مشارکت را در دستور کار خود قرار دهد. ایشان ابراز می‌دارند که در تاریخچه مدیریت روستایی به نقش سازمان‌های غیردولتی و تشکل‌های خودجوش محلی برای مدیریت و برنامه‌ریزی امور مختلف روستا کمتر توجه شده است و به دنبال آن، عدم استفاده از نیروهای متشکل محلی، عدم استفاده صحیح و جذب افراد مستعد باعث از دست رفتن فرصت‌های مشارکت مردم شده است.

۹- دربان آستانه و رضوانی (۱۳۹۳) در کتاب «مبانی مدیریت روستایی» ابراز می‌دارند که کارکرد حکمروایی محلی در بهره‌برداری بهینه از حداقل منابع موجود با رویکرد اثربخشی، شفافیت و پاسخگویی حکومت‌های محلی، برابری در ارائه خدمات و جلب مشارکت همه کنشگران عرصه مدیریت محلی سبب شده است تا به سرعت به عنوان مبنای ارزیابی حکومت‌های محلی قرار گیرد.

۱-۷-۲- مقالات:

۱- افتخاری و همکاران (۱۳۹۱) در مقاله‌ای تحت عنوان «ارائه الگوی مناسب حکمروایی خوب روستایی در ایران» به این نتیجه دست‌یافتند که حکمروایی خوب روستایی در اکثر روستاهای مورد مطالعه از وضعیت مناسبی برخوردار نبوده و نظام ساختار روستا، برآمده از عدم وجود تعادل یا همزیستی بین کنشگران (دولت، بازار و جامعه مدنی)، با تأکید بر رهیافت مکانیکی به جای رهیافت انسان‌گرا و نیز برنامه‌ریزی کارشناسانه به جای برنامه‌ریزی مشارکتی بوده که باید به الگوی حکمروایی خوب روستایی توجه کرد.

۲- رحمانی فضلی و همکاران (۱۳۹۳) در مقاله‌ای تحت عنوان «بنیان‌های نظری حکمروایی خوب در فرایند روستایی نوین» بیان می‌کنند: در دهه‌های اخیر در ادبیات توسعه جهانی ما شاهد گذار از دولت در مناطق روستایی به سوی فرایندهای نوین اداری نواحی روستایی یعنی حکمروایی بوده‌ایم که مرز بین حکومت و جامعه مدنی هست و به نحوه مشارکت حکومت‌ها، شرکت‌های خصوصی، شهروندان و اجتماعات محلی برای طراحی و پیاده‌سازی سیاست‌های اقتصادی، اصلاحات اجتماعی و زیست‌محیطی دلالت بر حکمروایی دارد. حکمروایی تأکید بر افزایش دموکراسی و مشارکت شهروندان در کلیه امور مربوط به خود اعم از تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و اجرا دارد که در آن شهروندان به‌گونه‌ای آگاهانه و فعال در تمامی امور دخالت دارند.

۳- افتخاری و همکاران (۱۳۹۰) در مقاله‌ای تحت عنوان «تبیین رابطه رهیافت حکمروایی خوب و توسعه پایدار روستایی در مناطق روستایی استان مازندران» در پی پاسخگویی به این پرسش هستند که

آیا با تحقق بخشی رهیافت حکمروایی خوب در مناطق روستایی توسعه پایدار روستایی محقق می‌شود؟ نتایج آزمون‌های آماری و کیفی نشان می‌دهند که رهیافت حکمروایی خوب روستایی به چالش مدیریتی توسعه روستایی در ایران پاسخ در خور دهد و توسعه پایدار روستایی را سرعت بخشد.

۴- فرهادی و همکاران (۱۳۹۰) در مقاله خود تحت عنوان « حکمروایی خوب راهبردی برای کاهش فقر روستایی » به نتیجه رسیده‌اند که حکمروایی خوب با دارا بودن متغیرهایی نظیر مشارکت، قانون‌گرایی و ... از طریق راهکارهای افزایش مشارکت فقرا، افزایش قابلیت‌های فقرا از طریق بهبود خدمات اساسی، ایجاد فرصت‌های اقتصادی از طریق افزایش میزان دسترسی به بازار، ایجاد تور ایمنی مناسب در برابر شوک‌های اقتصادی و تأمین امنیت فقرا در برابر فساد، جرم و جنایت سبب کاهش فقر می‌شود به گونه‌ای که حکمروایی خوب با بهبود شرایط حکومت، افزایش آزادی و دخالت مردم در تعیین سرنوشت خود و طراحی برنامه‌های توسعه توسط خود مردم سبب ایجاد فرایندهای نوین اداری تغییر شیوه‌های تأمین معاش و در نتیجه کاهش فقر خواهد شد.

۵- بیات و همکاران (۱۳۹۴) در مقاله‌ای با عنوان « الزامات مشارکت روستاییان در فرایند حکمروایی خوب روستایی » مشارکت‌جویی روستاییان را در فرایند تصمیم‌گیری مرتبط با آبادانی روستاها از مؤثرترین راهکارهایی می‌دانند که تاکنون در حوزه مدیریت خوب روستایی معرفی شده است.

۶- حریمی و همکاران (۱۳۹۴) در مقاله خود با موضوع « حکمروایی محلی و مدیریت روستایی » نیاز به کنش گران محلی را احساسی ضروری می‌دانند زیرا گرچه نهاد مدیریت روستا از کمبود منابع مالی و ضعف حقوقی و قوانین رنج می‌برد، اما سرمایه اجتماعی پایین در روستاها و میزان سرمایه انسانی نیز به همان میزان در ایجاد ضعف و آسیب در نهاد یادشده مؤثر است.

۷- نتایج به دست آمده از پژوهش فرهادی و زارع (۱۳۸۹) در مطالعه « مدیریت روستایی در کشور چین با رویکرد حکمروایی » نشان می‌دهد که علت شکوفایی روستاها از نظر اجتماعی- اقتصادی افزایش مشارکت فرهنگی روستاها، افزایش مشارکت مدنی و انتخابات آزاد روستاها شده است.

۸- لطیفی و کوهستانی (۱۳۹۳) در مقاله‌ای با نام « بررسی میزان مشارکت روستاییان در مدیریت روستایی با تأکید بر الگوی حکمروایی خوب مطالعه موردی: دهستان گنبد شهرستان همدان » بیان می‌دارند بدون مشارکت، حکمروایی روستایی در مفهوم واقعی آن تحقق نخواهد یافت و مدیریت روستایی

در چهارچوب محدود و ایستا، با اعمال قدرتی یک‌سویه در تصمیم‌گیری نسبت به مسائل روستا و روستاییان خواهند ماند.

۱۱- افتخاری و همکاران (۱۳۸۶) ضمن تأکید بر نقش تسهیل‌گری نیروهای بیرونی « دولت و بازار » در مدیریت روستایی و مهم شمردن نقش روستاییان در مدیریت مشارکتی روستا، درگیر نمودن مردم مطابق با پتانسیل‌ها و استعداد های موجود و توجه به پیشینه فرهنگ و آداب و رسوم روستاییان را از جمله پیش‌شرط‌های لازم برای موفقیت نهاد مدیریتی دهیاری دانسته‌اند.

۱۲- نتایج مطالعه چوپچیان و همکاران (۱۳۸۶) نشان می‌دهد که در بررسی عوامل مؤثر بر عملکرد دهیاری‌های استان گلستان، متغیرهایی چون همکاری سازمان‌ها، رضایت شغلی دهیار، همکاری شوراهای اسلامی و مشارکت مردمی مؤثر هست.

۱۳- در پژوهش رستمی و همکاران (۱۳۹۰) مؤلفه‌های مؤثر بر عملکرد نظام مدیریت محلی روستا را پنج عامل مشارکت اجتماعی، شفافیت سازی، قانون محوری، همکاری در اجرای طرح‌های و بینش استراتژیک معرفی می‌نمایند.

۱۴- مهدوی و نجفی کانی (۱۳۸۲) در مقاله خود با نام « دهیاری‌ها تجربه‌ای دیگر در روستاهای ایران نمونه موردی: دهیاری‌های استان آذربایجان غربی » بیان می‌دارند که دهیاری‌ها می‌توانند نقش بسیار مهمی در راستای توسعه روستایی به‌ویژه بهبود اوضاع کالبدی-فیزیکی روستا ایفا نمایند و فعالیت‌های انجام‌شده دهیاران گواه بر این مدعاست. اما از طرفی ضعف‌هایی در مدیریت کنونی روستا وجود دارد که فرهنگ‌سازی برای مشارکت مردم می‌تواند از میزان ضعف‌ها بکاهد. از این‌رو اهتمام و مشارکت روستاییان به موازات حمایت دولت، در راستای توسعه جوامع روستایی امری اجتناب‌ناپذیر است.

۱۵- افتخاری و همکاران (۱۳۸۶) در مقاله‌ای با عنوان « نگرشی نو به مدیریت روستایی با تأکید بر نهادهای تأثیرگذار » به این نتیجه رسیده‌اند که بدون مشارکت مردم محلی در کنار جامعه روستایی، هیچ نسخه از پیش تجویز شده‌ای بدون مشارکت مستقیم مردم، دولت و بازار در فرایند سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و مدیریت پاسخگوی کاستی‌ها نیست. فرایند مدیریت و برنامه‌ریزی روستایی نیازمند دستیابی به یک نقطه تعادل میان قدرت‌های مؤثر در آن است که از آن به‌عنوان مدیریت مشارکتی یاد می‌شود.

۱۶- لهاسائی زاده (۱۳۸۸) در مطالعه‌ای به بررسی مدیریت روستایی در ایران معاصر پرداخت. نتایج نشان داده است که روستاهای کشور از یک خلأ مدیریتی رنج می‌برند و آنچه می‌تواند راه‌حل این مشکل باشد گره زدن نهاد کنترل روستایی مردمی با ساختار رسمی جامعه است.

۱-۷-۳- رساله‌ها و پایان‌نامه :

۱- نعمتی (۱۳۸۵) در پایان‌نامه ی خود در استان گلستان به بررسی وضعیت دهیاری در روستاهای زیر ۱۰۰ خانوار پرداخته و نتایج تحقیقاتش نشان می‌دهد که عوامل ساختاری، اجتماعی و اقتصادی با میزان موفقیت دهیاران رابطه تنگاتنگی دارد و همچنین بیانگر موفقیت دهیاران روستاهای بزرگ نسبت به روستاهای کوچک است.

۲- کریمی (۱۳۸۶) در پایان‌نامه ی خود در با عنوان « ارزیابی عملکرد دهیاران در توسعه روستایی با مطالعه موردی: بخش کندوان شهرستان میانه » مشارکت مردم در مدیریت روستایی را یکی از اهداف اساسی در مدیریت روستایی قلمداد نموده و مشارکت مردمی در این بخش را ضعیف ارزیابی نموده است.

۳- دربان آستانه (۱۳۹۳) در رساله دکتری خود با عنوان « تبیین حکمروایی روستایی در حکومت‌های محلی مطالعه موردی: شهرستان قزوین » ضمن تحلیل و بررسی وضعیت حکمرانی روستایی، حکمروایی محلی را در پیشبرد اهداف توسعه پایدار روستایی مهم دانسته و انسجام اجتماعی روستاییان با دهیاران را مؤلفه مهمی در حکمروایی روستایی معرفی می‌نماید. وی بر حداکثر مشارکت مردمی در کلیه امور محلی، رعایت عدالت و برابری در خدمات، پاسخگویی مناسب، شفافیت در امور و سلامت کاری مدیران محلی را لازمه عبور از چالش مدیریت پیش روی روستاها می‌داند.

۴- خدابخشی (۱۳۹۵) در پایان‌نامه خود تحت عنوان « بهینه‌سازی عملکرد دهیاران در روستاهای بخش مرکزی شهرستان ایذه »، انتخاب دهیاران را بدون در نظر گرفتن ضابطه و معیار مشخصی، مشکلی در مدیریت روستایی دانسته و انطباق وظایف دهیاران با شرایط محیط روستاهای محل زندگی‌شان را و همچنین خواسته‌ها و نیازهای روستاییان ضروری دانسته است و رضایت ساکنین از عملکرد دهیاران را در ابعاد اجتماعی، اقتصادی ضعیف ارزیابی نموده است.

۵- نادری (۱۳۹۵) در پایان‌نامه ی خود تحت عنوان « ارزیابی عملکرد مدیریت نوین روستایی مبتنی بر دیدگاه توسعه پایدار با مطالعه موردی: روستاهای بخش مرکزی شهرستان سمیرم » مدیران روستایی را یکی از ارکان مهم و اساسی در توسعه روستایی معرفی نموده و دهیاری را به عنوان بازوی اجرایی و

عامل اصلی توسعه روستایی دانسته و در نتیجه گیری خود ابراز داشته است که دهیاران این منطقه در ابعاد اجتماعی، اقتصادی و کالبدی مدیریت نوین روستایی نتوانسته اند، اثر گذاری مثبت و قابل توجهی داشته باشند.

۸-۱- کاربردهای تحقیق

نتایج این تحقیق می‌تواند در مورد ذیل به کار گرفته شود:

- ارزیابی عملکرد و میزان موفقیت دهیاران؛
- شناسایی نقاط ضعف و کمک به بهبود عملکرد دهیاران در جهت ارتقاء نقش مدیریتی آنان؛
- شناسایی موانع حکمروایی شایسته و بهینه‌سازی روابط دهیاران و نهادهای مدنی.

۹-۱- محدودیت‌های تحقیق

واضح است که تحقیق ماهیتاً با مسائل و مشکلاتی همراه هست و این موضوع با نحوه انجام پژوهش در ارتباط مستقیم هست و برای محققان جغرافیایی مشکلات و محدودیت‌های خاصی وجود دارد. موارد ذیل را می‌توان برشمرد:

- تعصبات قومی و قبیله‌ای در روستاها در تکمیل پرسشنامه نسبت به دهیار؛
- مشکلات ایاب و ذهاب به روستاها از نظر دسترسی در محدوده مطالعه؛
- ضعف همکاری برخی از ساکنان روستا.

۱۰-۱- روش تحقیق

برای رسیدن به اهداف و مقاصد در هر پژوهشی و تحقیقی نیاز به یک سری از روش‌های خاصی است که با پیروی از آن می‌توان به نتایج موردنظر نائل گردید. در واقع هیچ علمی به نتیجه نمی‌رسد مگر دارای روش خاصی باشد.

در پژوهش حاضر سعی می‌شود عملکرد دهیاری‌ها در چهارچوب حکمروایی شایسته از دیدگاه ساکنان روستاهای مرکزی اردبیل موردبررسی قرار گیرد. روش انجام پژوهش در این پایان‌نامه بر اساس هدف، کاربردی و از نظر ماهیت و روش، از نوع توصیفی-تحلیلی بوده است. برای جمع‌آوری اطلاعات از دو روش مطالعات کتابخانه‌ای و مطالعات میدانی (پیمایشی) استفاده شده است. مطالعات میدانی مبتنی بر تکمیل پرسشنامه از ساکنان منطقه مورد مطالعه یعنی روستاهای بخش مرکزی اردبیل است. در مرحله اول

از ۳۶۷ نفر از ساکنان روستاهای موردنظر پرسش شد. در این پایان نامه به تناسب نیاز از تجزیه و تحلیل در محیط نرم افزارهای Excel و Spss استفاده شده و تهیه نقشه ها با استفاده از نرم افزار Arc Gis صورت گرفته است.

۱۱-۱- تعاریف مفاهیم واژگان کلیدی

۱-۱۱-۱- مدیریت

مدیریت علم و هنر هماهنگی کوشش ها و مساعی اعضای سازمان و استفاده از منابع برای نیل به اهداف معین توصیف کرده و گروهی دیگر آن را در قالب انجام وظایفی چون برنامه ریزی، سازمان دهی، هماهنگی و بیان کرده اند (الوانی، ۱۳۹۵: ۱۱).

۱-۱۱-۲- مدیریت روستایی

مدیریت روستایی دربرگیرنده کلیه تشکیلات اجرایی روستا هست که به طور مستقیم در رابطه با توسعه اجتماعی، اقتصادی و سیاسی روستاها انجام وظیفه می کند (بدری و موسوی، ۱۳۸۹: ۱۳).
مدیریت روستایی علم و هنر به کارگیری منابع و نیروها از طریق برنامه ریزی، سازمان دهی، بسیج منابع، هدایت و کنترل آنها برای دستیابی به اهداف تعیین شده در مناطق روستایی پیرامون توسعه پایدار روستایی است (حیدری و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۷۱).

۱-۱۱-۳- دهیاری

نهاد اجرایی مدیریت روستایی منتخب است که بر اساس قانون تأسیس دهیاری های خودکفا مجوز تأسیس آن به وسیله وزارت کشور صادر می شود و مدیر این نهاد به وسیله شورای روستا به مدت چهار سال انتخاب می شود و مهم ترین وظیفه او اجرای مصوبات شورای اسلامی روستاست (دربان آستانه، رضوانی، ۱۳۹۳: ۳۷۰).

۱-۱۱-۴- نهاد محلی و مردمی

نوعی نهاد اجتماعی که به مقتضای نیاز مردم یک محل به وجود می آید و دوام و قوام آن وابسته به نیاز و نقش مردم همان محل است (رضوانی، ۱۳۹۱: ۲۱۹).

Family name: Fathi Gonsoukandi	Name: Behrouz
Title of Thesis: The study function rural admins in the context of good governance from the perspective of the central rural area of Ardabil city	
Supervisor(s): Bahram Imani (Ph.D)	
Advisor(s): vakil heidari sareban (Ph.D)	
Graduate Degree : M.A.	
Major: Rural planing	Specialty:
University: Mohaghegh Ardabili	Faculty: Literatuer and Humanities
Graduation date: 27 January 2018	Number of pages: 175
<p>Abstract:</p> <p>Part of Rural management is one of the most important pillars of development in rural communities in Iran. Rural admins is considered the executive arm of the government in the village. Rural admins Although innovative organizations, where as they are in the category of public services and services, they need to be aware of their status of operation and the satisfaction of the villagers. The satisfaction of the villagers from the villages indicates their success in serving. The concept of governance in the last decade has been inspired by well-governed principles of governance in local governance literature, but its valuable atilize caused quickly become the basis for evaluation. Good governance and decent rural governance, is the process of influencing all the pillars of rural development. It is about rural management with all the mechanisms that move towards the improvement of the village. The most important indicators of good and decent rural governance are (participation, legitimacy, accountability, accountability, pivotal justice, collective agreement, transparency, efficiency and effectiveness). The purpose of this study was to investigate the functioning of the dignitaries in a proper governance framework from the point of view of the residents of the villages of the central part of Ardabil city, which has been done by descriptive-analytic method. The population of this study is 64 villages in the study area. 367 people were selected through Cochran formula. The results of this study showed that the average of 367 respondents was the Cochran formula, Participation Index (2.83), Legislation Index (2.87), Accountability Index (2.26) The index of accountability (2.43), the centrality justice index (2.56), the collective agreement index (2.47), the transparency index (2.66) and the efficiency and effectiveness index (2.89), which are low More than average (3). In order to make the final result based on the eight-point worthy rule, eight respectable governance indicators were aggregated, with an average of 2.7, which is lower than the average of 3 Which can be said to be the overall and final evaluation of the work Based on good governance from the perspective of Ardebil less than the average in rural evaluated and is in good condition.</p>	
Keywords: Rural management- Rural admins- Governance – Good governance – Rural governance	

University of Mohaghegh Ardabili
Faculty of Literature and Humanities sciences
Department of Geography

Thesis submitted in partial fulfilment of the requirements for the degree of M.A.
In Rural planing

Title:

The study of the function of rural admins in within good governance in the view of
rural inhabitants of central subregion of Ardabil

Supervisor:

Bahram imani (Ph. D)

Advisor:

Vakil heidari sarban (Ph. D) / (M.A)

By:

Behrouz Fathi Gonsoukandi

January – 2018